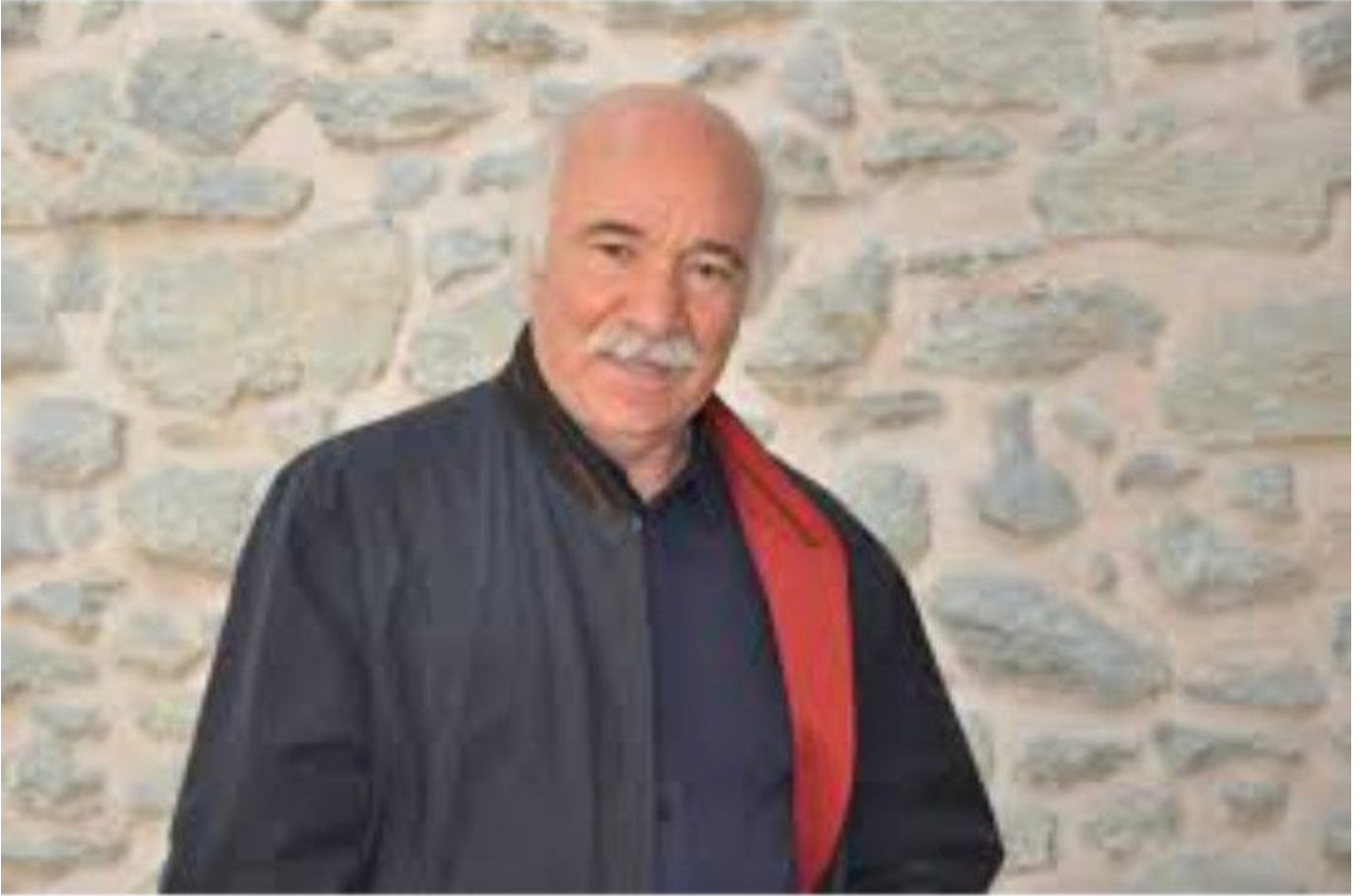

Yrak türkmenleriniň wekili: Mehmet Özbek

Category: Aýdym-saz sungaty, Kitapcy

написано kitapcy | 23 январа, 2025

Yrak türkmenleriniň wekili: Mehmet Özbek Irak Türkmenleri'nin
Elçisi: MEHMET ÖZBEK

Kerkük türkülerini bilir misiniz? Kerkük hoyratlarını... Her birinin nice acılara şahit olduğunu kursakta kalmış yutkunulamayan, yarım kalmış nice duygular üzerine yazıldığını bilir misiniz? Her birinin bir feryat olup duymayan kulaklardan gönüllere sızmaya çalıştığını hiç fark ettiniz mi? Türkmenler Osmanlı Devletinden ayrıldığı 1918 yılından günümüze kadar vatan hasreti çekmiş, siyasi politikalarla yalnızlaştırılıp çeşitli katliamlara, zulme maruz kalmıştır. Haklarını, hürriyetlerini dillerini milli kimliklerini müdafaa konusunda insanın ciğerini delen, kayıtsız kalamayacağı bir

m¼cadele vermişlerdir. Hala da bu m¼cadeleye devam etmektedirler. Bu m¼cadele esnasında haklı davalarında T¼rkiye Cumhuriyeti'nden destek beklemişler, görd¼kleri mezalimi başta d¼nya olmak üzere daha çok T¼rkiye'ye anlatmaya çalışmışlardır. Her ne kadar aramızdaki toprak b¼t¼nl¼ğ¼ bozulmuş olsa da k¼lt¼rel bağlar T¼rkiye ile T¼rkmen coğrafyası arasında bir köprü kurmuştur. Kerk¼k hoyratları, t¼rk¼leri T¼rkiye Cumhuriyetine T¼rkmenlerin varlığını unutturmamış, hatırlatmıştır.

T¼rk¼ler, bir milletin yaşadıkları olayların sonucunda doğan derin duyguların ifadesidir. Halkın yaşadıkları olaylar karşısındaki en saf en temiz, riyadan uzak, kişisel çıkarlar barındırmayan hislerinin v¼cut bulmuş şeklidir. Bu y¼zdendir ki dinleyen herkesin ruhuna sızar ve anlatmak istediği duyguyu dinleyenlere yansıtır. Bir ¼lkenin toprakları hangi duygularla yoğrulmuşsa t¼rk¼leri de o duygular neticesinde meyve verir. Aşk, ayrılık, hasret, vatan üzerine yakılmış t¼rk¼ler vardır. Kerk¼k'te ise bir asırdan beri devam eden ana vatandan ayrılık, dillerini, topraklarını, yaşadıkları k¼lt¼r¼ terk etmek istemedikleri i¼in görd¼kleri baskı ve zulm¼n ifadesi olan t¼rk¼ler, maniler, hoyratlar vardır. Özellikle de Kerk¼k'te hoyrat okuma geleneğine önem verildiği, hoyratların T¼rkmenlerin, insanlara özellikle de T¼rkiye ve d¼nyaya seslerini duyurmak i¼in bir ara¼ olarak kullandığı gör¼lmektedir.

Kerk¼k t¼rk¼lerinin duayen ismi Irak T¼rkleri'nin sesi şanlıurfa'nın yetiştirdiği tüm T¼rk d¼nyasının yakından tanıdığı T¼rk'¼n T¼rk bayrağını, t¼rk¼ bayrağını 58 yıldır taşıyan İcracı, Derlemeci, Koro Yöneticisi, Halk Bilimci, Akademisyen Mehmet Özbek, Ulusal ve uluslararası arenada Irak T¼rkleri'nin sesi ve el¼isi olmuştur. Mehmet Özbek ismini bilmeyen yoktur. Özellikle halk müziği tutkunlarının aşına olduğu Mehmet Özbek aynı zamanda klâsik m¼sikimizle ilgilenenlerin de çok yakından bildiği bir addır.

Mehmet Özbek, İstanbul Belediye Konservatuvarı Folklor Tatbikat Topluluğu, TRT İstanbul Radyosu ve TRT Müzik Dairesi Başkanlığında şube Müdür¼ ve Müzik Dairesi Başkanı olarak da

alışmış olan zbek, Kültür Bakanlığı Türk Halk Müziği Korosu'nu kurup şefliğini de üstlendi. 1945 şanlıurfa doğumlu olan zbek, bugüne dek 300'e yakın türküyü derleyerek ilk kez TRT repertuvarına kazandırdı. Anadolu ve Azerbaycan, Irak, Bulgaristan gibi ülkelerde de derlemeler yapan zbek, "Esas amacım Anadolu'da iller arasındaki bağlantıyı kurmak, türkülerle milli birliği sağlayabilir miyiz çabasıdır. Başarının tabi ölçüsü yok. Fakat bu derlemeleri yaparken elde ettiğim malzemelerin sevilip yaygınlık kazanması bu başarıya doğru gittiğimizi gösteren bir ibare" diyor.

Mehmet zbek ile tanışan Kerküklü Sanatımız rahmetli Abdurrahman Kızılay kısa sürede gerçek bir dayı yeğen olarak Kerkük türkülerini tüm Türkiye ve dünyaya tanıtmaya çalıştılar. Abdurrahman Kızılay ile Kerkük hoyrat ve türkülerinden oluşan bantlar doldurup bunların Türkiye'deki radyolarda okunmasını sağlamıştır... Mehmet zbek ile ortaklaşa yaptığı "Türkülerin Dilinden", "Mumu Kimin Yanan Kerkük" adlı müzik albümleri ile Türkiye'de büyük ilgi topladı. 40 yıl beraber olduğu arkadaşı ve dostu Abdurrahman Kızılay ile beraber hazırladıkları "Kerkük Türküleri"ni ah bir dinleseniz? Kerkük hoyratlarının Kerkük'n bir asırdan beri devam eden içerisinde zulüm, hasret, yalnızlık gibi hislerle örülmüş siyasi meselelerin Kerkük hoyrat ve türkülerine nasıl yansıdığını, adeta bir ateş çemberi içinde yanan Irak Türklüğünün acı feryadı olup dinleyenleri de bu ateşten haberdar ediyordu.

Mehmet zbek: "Irak Türkleri'ne karşı yaklaşık elli yıldır sempati besliyorum ve Türkmenleri kardeşim gibi görüyorum. Irak Türkmenleri Urfa'ya daha yakın olmakla birlikte hem Urfa hem de Elazığ türkülerini çok sevmektedirler. Elazığ türkülerini adeta kendi türküleri gibi okumaktadırlar. Bu türkülerin büyük bir kısmı TRT Repertuarında da vardır. Kerkük türküsü olarak alan eserleri dinlediğinizde bu eserlerin Urfa türküsü olduğu hissine kapılırsınız. Her ne kadar ağız farklılıkları olsa da onların Anadolu'ya olan bir hasretleri var. Bu hasretlerini türkülerinde görürsünüz. Çünkü onlar yıllar yılı Anadolu'ya bir baba gözüyle bakmışlardır.

Beni 2004 yılında Türkmen Kurultayı için Kerkük'e davet etmişlerdi. Oraya gittiğimde Türkmenlerin bir acz içinde olduğunu gördüm. Bir taraftan dış güçlerin ve Kürtlerin baskısı diğer taraftan Amerikan Askerleri'nin varlığının yarattığı baskı var. Amerikan Askerleri'nin bu topraklarda bu kadar rahat dolaşması sanki kendi toprağında dolaşıyorlarmış gibi zoruma gitti. Amerikan Askerleri'nin baskıcı bir komutan edasıyla şehirde dolaşmaları ve halka son derece kaba davranmaları çok zoruma gitmişti."

Mehmet Özbek, yıllardan beri Türkmenlerin yaşadığı hayatı ve yaşadıkları zulmü Anadolu ve dünyaya anlatmayı görev edindi.

Kerkük Vakfı'nın Kurucusu ve Başkanı, Diplomat ve Yazar rahmetli İzzettin Kerkük: "1965 yılından itibaren yurt dışında görevlere tayinim dolayısıyla Ankara'dan bazen yıllarca uzaklaşmaya başlamıştım. Fakat Ankara'ya her dönüşümde Kızılay'da buluşup ondan hoyratlarımızı dinler hasret giderirdik. Bir seferinde kıymetli dostumuz üstad Mehmet Özbek'in de hazır bulunduğu bir aile toplantısında bir araya gelmiştik. Bu toplantıda aziz kardeşimiz Özbek'le tanışmamıza vesile olmuştu. Aslen Urfalı olan Mehmet Özbek o gece bize kendi elleri ile çiğ köfte yapmıştı. Toplantıda değerli eski Urfa milletvekili Osman Doğan da bulunmuştu. Bilindiği üzere Kerkük ile Urfa "dayı-yeğen" olup lehçeleri, örf ve adetleri, müzikleri ve yemek kültürleri, adeta bir elmanın iki yarısı gibi birbirine çok yakındır. O tarihten sonra Abdurrahman Kızılay ile Mehmet Özbek adeta ikiz kardeşler gibi birbirlerinden ayrılmadılar. Televizyon programlarında ve özel konserlerinde hep beraber oldular. Bu sanat yolculukları 40 yıl kadar devam etmiştir. Ta ki Kızılay'ın anî vefatına değin."

Gazeteci, yazar, şair Mevlüt Uluğtekin Yılmaz: "Evet... Adlarıyla yüzyıllara, çağlara meydan okuyan 'ölümsüzler' var. Hangi sanat türünde olursa olsun, özellikle sanatçılar da, içinden çıktıkları topluma soluk veren ölümsüzlerdir. Bu nedenle sanatçılara daha bir sevgiyle, saygıyla bakarım. Yaşayan sanatçıların eserlerini dinlerken, izlerken, okurken; onlara duyduğum hayranlığı anlatamam. Hatta 'hayranlık'

sağanağının altında sırılsıklam olurum. O sanatçıların her biri ruh ve gönül dünyamızın mimarları...

Mehmet Özbek, Türk Kültürü'ne Güneydoğu'nun bir armağanı. O nedenledir ki Barak havalarını, Hoyratlar'ı, Kerkük Türküleri'ni güzellik doruğunda seslendirir. Eğitimi ise bu ülkede yüksek eğitim neyse, onu yapmıştır... Şunu demek istiyorum; Türk ulusunun ortak değerlerini dile getirenlerin 'doğduğu yer' Türk ulusunun sinesidir! O insanların eğitimi ise, bence, çağını 'aşan' düzeydedir. İşte sevgili dostum Dr. Mehmet Özbek de böyledir!"

Prof. Dr. Suphi Saatçi: "Onun sesini ilk kez TRT İstanbul radyosundan duymuştum. Kerkük'ten okuduğu Mazan hoyratı ve yine Kerkük'ten seslendirdiği "Elinde ayağında Acem kınası" türküsü ile hepimizi kendine bağlayan bir ses... Okuyuşu, tavrı, edası, vurguları ile o, bizden, içimizden biri idi. Türkiye'nin her yöresinin müzik yapısını inceleyen, Anadolu'nun en ücra yörelerindeki mahallî sanatçılara kadar uzanarak, Türk halk müziğinin yapısını anlamaya çalışan bir bilim insanı titizliğiyle eserler ortaya koymuş bir otorite ve bir hoca olmuştur. Halk müziğinin yöresel icra tekniklerini ve bölgelere özgü enstrümanları da repertuarına alarak icra geleneğimizi zenginleştirmiştir. Özbek'in en çok takdir edilmesi gereken yanı da, temsil ettiği alanda dik duruş sağlamasıdır. Halk müziği alanında hatır ve gönüle, ucuzluğa ve bayağılıklara yer vermeyen ve objektif kriterleri elden bırakmayan Özbek'e, belki incinenler olmuştur. Ancak geriye baktığımızda Özbek haklı çıkmıştır. Hiçbir zaman popülizme iltifat etmeyen soylu duruşu ile Özbek, genç kuşaklara örnek olmuştur. Sahip olduğu şahsiyet, takındığı vatansever bakış ve bütün bir Türk dünyasının ezgilerini geniş ufukla kucaklayışı, ona büyük bir düzey kazandırmıştır. Sanat yürüyüşünün ellinci yılını dolduran Özbek, geride leke bırakmayan, başı dik ve alnı ak bir ömür sürmüştür. Bundan sonra da asude ve mutlu bir hayat sürmesini dilediğimiz Özbek'e saygı ve sevgiler sunuyoruz."

Mehmet Özbek, Türkiye ve Türk dünyasının ender bulunan sanatçılarından biridir. Halk tarafından çok sevilen ve

sayılan bir sanatçıdır. İcra ettiği eserleri ve derleme çalışmalarıyla seçkin bir kültür mirası oluşturan Mehmet Özbek, gönüllerde müstesna bir yer edinmiştir. Irak Türkleri'nin hoyrat ve türkülerinin tüm dünyada tanıtılmasını ve sevilmesini sağlayarak, Türkmen kültürünün yaşatılmasına büyük katkıları Irak Türkleri tarafından her zaman hatırlanacak ve saygıyla yâd edilecektir. Değerli sanatçımıza bu katkılarından dolayı minnettarız, ayrıca Kendisine ve ailesine sağlık dolu uzun bir ömür dileriz.

Kürşat ÇAVUŞOĞLU,

Irak Türkmen Gazeteciler Cemiyeti Dış İlişkiler Sorumlusu.

■ KAYNAKÇA:

- ◆ Burcu SESLİ, Tarihi ve Siyasi Meselelerin Kerkük Türkü ve Hoyratlarına Yansıması Üzerine Bir Değerlendirme.
 - ◆ Mevlüt Uluğtekin YILMAZ, Ölümsüzler ve Mehmet Özbek...
 - ◆ İzzettin KERKÜK, Kerkük'ün Sesi Abdurrahman Kızılay
 - ◆ Suphi Saatçi, Bu Toprağın Sesi Mehmet Özbek
 - ◆
- <https://www.yenisafak.com/hayat/milli-birligimiz-icin-turku-de-rliyorum-3410828> Aýdym-saz sungaty